

Landsretscommission med et overordentligt udſtrakt Commissorium, og med en meget ſtor Myndighed til at afgjøre hele denne Sag; det vilde ganſke diſt fra Regjeringens Side have været det Memorie og vilde have ſparet Tid og get for mange Væſtelligheder og megen Ulei- lighed. Jeg tror imidlertid at kunne ud- tale officielt, at man dengang Spørgs- maalet forſt forelå, havde Betænelighed ved at gaae denne Vej, fordi det var tviv- ſomt om en ſaadan Landsretscommission med en meget udſtrakt Myndighed ikke kunde blive til Præjudice baade for Domstolene og for den lovgivende Magt; og ſeidi man der- næſt havde Tvivl, om det i ethvert Tilfælde vilde være det conſtitutionelt Rigtiſte og For- ſigtigſte. Dette Mætebegreb er vel endnu tem- melig ſværende, og der er Præcedens i for- ſkjellige Retninger, men jeg tror dog, at det vilde have været at gaae ud over, hvad Ad- ministrationen paa egen Hævd kunde have gjort, at tillægge en Landsretscommission en ſaa extraordinair Bemyndigelse, at den uden nogensomhelſt Inſtrug og endogsaa uden at være bunden ved de ſædvanlige Retsregler ſtulde kunne afgjøre hele denne Sag efter bedſte Eſtjønende efter Underſøgelse paa Stedet ſelv. Jeg tror derfor, at man hånd- lede rigtigt, idet man valgte at gaae den anden Vej, der ſaa for. Man begyndte alſaa med forſt at ſøge at tilbringe alle mulige For- berebdeſer til Sagens Afgjørelſe i Middeltheds mellem alle de intereſſerede Parter, af hvilke den ene vel havde ſaadt en Retsanerkjendte fra Høiſterets Side, men ſom for dem dog kun medførte en meget uſtrugbar Ordning, idet intet Menneſte paa Borden vilde kunne ſige, hvilke Rettigheder der nu for dem flød af denne Høiſteretsdom, hvad Høiſteret heller ikke havde kunnet ſige, fordi der ikke i, hvad der tidligere havde fundet Eted, forelå No- get, ſom i den Henseende kunde være vilde- dende, ſaa at man i alt Fald for derom at komme til et Reſultat havde maattet gaae til- bage til en fuldstændig antiqværiſt Hiſtoriſt Un- derſøgelse om Retsforholdene med Hensyn til Almindingerne, ſaaledes ſom de praktiſt havde uddannet ſig, og alſaa havde maattet recurrere til et Slags oldhiſtoriſt Hædsbegreb, ſom er

et meget uheldigt Grundlag for Afgjørelſen af ſpecielle Tilfælde. Man fandt det alſaa, ſom ſagt, at være henſigtsmæſſigt, at gaae den an- den Vej, der ſide aaben, nemlig at indbringe et Lovforſlag for Rigsdagen, omtrent ſom det, der ſidst blev vedtaget af Landſtinget, og hvori der var opſtillet ſaarlange almindelige Regler, ſom ſyntes at maatte følge af For- holdene, ſom de havde udvillet ſig, et Lovfor- ſlag, ſom derfor tog et meget tybigeende og væſentligt Hensyn til de Overeenskomſter, ſom efterhaanden kom fide — og, min ærede Nabo har det, tildeels ogſaa ved dertil af Dorig- heberne, i alt Fald af Dorigheberne paa Bornholm givet Foranledning — havde fundet Eted, og alſaa legitimerede, hvad der mang- lede diſe i fuldstændig Retsgjæmme, men ſom ved Siden deraf paaviste en ſimpel og praktiſt Vej til billigt at ſtiffe Parterne imellem, ſom oveniſjølbet kunde ſtutte ſig til en ſtærk Stem- ning paa Bornholm, og hvorved der ſaaledes fra alle Sider kunde ventes acquieſceret. Saa- vide man har kunnet ſjønne, efter Alt, hvad man har hørt fra Bornholm, er det ogſaa der blevet anerkjendt, at den af Regjeringen fore- ſaadede Løsning vilde medføre en billig Ud- jævnling og Eſtjøn imellem de modſtaaende Interesſer, ligſom den jo navnlig ogſaa har fundet en ſtærk Anerkjendte hos alle de born- hølmiſte Repræſentanter i Rigsdagen, ſaavel i Landſtinget ſom i Folkethinget. Derimod har der fra alle Sider kun gjort ſig Tvivl gjæl- dende med Hensyn til det rene Retsſpørgsmaal, ſom foreligger. Nu ſtal jeg være den Sidſte, der ſtulde fraraade Rigsdagen at gaae over- ørdentlig varligt tilbærks med Hensyn til alle Spørgsmaal, hvor Lovgivningsmagten kommer til at blande ſig i private Retsforhold. Jeg vilde wiſſe, at de, der nu ved denne Leilighed med ſaa ſtor Energi have gjort dette Hensyn gjældende, ogſaa ville erindre det ved andre Leiligheder, hvor der bliver Spørgsmaal om Ind- greb fra Lovgivningsmagtens Side i private Eendomsforhold, men jeg tror rigtigt nok, at Følgeli herfor har været aldeles ubegrundet i nærværende Sag, idet det, der her ſtal løſes, er en Uklarhed, ſom Regjeringen ſelv i ſin Tid har foranlediget. Der er ikke den ſjerneste Tvivl om, at, hvis den ſamme kongelige Re-